

Lisätiedot:

vapaa-aikapääällikkö Roger Renman, puh. 050 411 6382
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Kaupunginhallitus päätti 28.10.2024 § 153 talouden tasapainottamiseksi ja prosessien kehittämiseksi käynnistää tuotantotapaselvityksiä eri toimialojen palveluista ja hallinnon toiminnoista. Tuotantotapaselvityksellä tarkoitetaan palvelun tai toiminnon erillistä sisäistä tai ulkopuolisen asiantuntijan toteuttamaa arviointia siitä, voidaanko kyseinen palvelu toteuttaa nykyistä tehokkaammin, tarkoituksenmukaisemmin tai erilaista tuotantotapaa hyödyntäen.

Yhdeksi selvityksen kohteeksi valikoitiin kansalaisopistopalveluiden tuotantotapa. Selvityksen toteutti Finnish Consulting Group Oy.

Selvityksessä arvioitiin opiston nykytilaa, kustannustasoa, henkilöstörakennetta sekä vaihtoehtoisia tuotantotapoja. Arviointi sisälsi tausta-aineistojen analyysin, verrokkiopistojen vertailun sekä henkilöstön ja johdon haastattelut.

Selvityksen keskeiset havainnot:

- Kansalaisopiston toiminta vastaa hyvin kaupungin strategiassa ja opiston järjestämisluvassa esitettyjä tavoitteita (mm. terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, saavutettavien palvelujen tasapuolinen tarjoaminen kaupunkilaisille, matalan kynnyksen toiminta).
- Käyttäjäkunta painottuu ikääntyneempään väestöön ja naisiin. Käyttäjien sukupuolijakauma noudattelee kansallisia trendejä, työikäisen väestön osuus on kansallista keskiarvoa pienempi.
- Suunniteltujen ja toteutuneiden kurssien/tuntien suhdeluku on melko korkea. 91 % suunnitelluista kursseista toteutui, tunneista puolestaan 93 %. Ts. kansalaisopiston kapasiteettia hyödynnetään melko täysimääräisesti.
- Kansalaisopiston toiminta saa kauttaaltaan poikkeuksellisen hyvää palautetta mm. palvelun laadun ja kurssitilojen osalta.
- Nykyiset tilat saavat hyvää palautetta kansalaisopiston asiakkailta. Liikuntakursseille korvaavien tilojen löytäminen on haastavaa, joten Petrasta luopuminen ja kurssitarjonnan järjestäminen jatkossakin Kauniaisten alueella edellyttäisi tarjonnan radikaalia supistamista.
- Kustannusvertailussa oleellisinta tunnuslukua, eli opetustuntikohtaista nettokäyttökustannusta, tarkasteltaessa on Kauniaisten kansalaisopiston palvelutuotanto kustannustehokasta. Ulkopaikkakuntalaisilla on suuri merkitys kansalaisopiston taloudellisen kannattavuuden kannalta.

Selvityksen mukaan opistopalveluiden näkökulmasta keskeisimmäksi tuotantotavaksi tunnistettiin nykyisen tuotantotavan kehittäminen, eli kansalaisopiston toiminnan jatkamiseen Kauniaisten kaupungin omana tuotantona pääpiirteissään nykyisellä palvelutarjonnalla ja tilaratkaisuilla.

Keskeiset perustelut:

- Nykyinen tuotantotapa vastaa kiitettävästi ylläpitämisluvassa ja kaupungin strategiassa asetettuihin tavoitteisiin.
- Toiminta on nykyisellään suhteellisen kustannustehokasta ja asiakastyytyväisyys on erittäin korkealla tasolla.
- Toiminnasta on löydetty kehittämiskohteita, jotka ovat joustavasti työstettävissä erillisellä kehittämisprojektilla.

Sivistys- ja hyvinvointitoimenjohtaja Mikael Flemmich:

Hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta merkitsee tiedoksi kansalaisopistopalveluja koskevan tuotantotapaselvityksen ja siitä käydyn keskustelun sekä esittää, että kaupunginhallitus käsittelee asian ja määrittelee mahdolliset jatkotoimenpiteet. Kaupunginhallitus evästi 2.3.2026, että hyvinvointi- ja vapaa-aikavaliokunta voi halutessaan lausua kansalaisopistoa koskevasta tuotantotapa-analysistä.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Liitteet:

EI JULKAISTA - Kansalaisopiston tuotantotapaselvitys

Oheismateriaali:

EI JULKAISTA – Kauniaisten kansalaisopisto – kuntalaiskyselyn tulokset

Jakelu:

Kaupunginhallitus

KH 23.03.2026

525/00.01.01.00/2024

Kansalaisopiston toimintaa jatketaan kaupungin omana tuotantona. Ulkoistaminen tai fuusio toiseen opistoon eivät ole tarkoituksenmukaisia vaihtoehtoja, sillä ne heikentäisivät merkittävästi palveluiden paikallista saavutettavuutta sekä kaupungin strategian mukaista elävän kaksikielisyyden toteutumista.

Opiston palvelutuotanto on tehokasta: yksikkökustannukset (euroa/opetustunti) ovat vertailuryhmän keskiarvoa matalammat, vuoden 2025 lukujen ollessa jopa vertailuryhmän alhaisimmat. Asukaskohtaiset nettokustannukset ovat kuitenkin vertailuryhmää korkeammat. Tämä johtuu kahdesta rakenteellisesta tekijästä:

1. Poikkeuksellisen laaja palveluvolyymi: Opetustunteja tarjotaan 0,79 asukasta kohden, mikä on vertailuryhmän korkein luku.
2. Valtionosuusjärjestelmän rahoituskatto: Kansalaisopistojen valtionosuus on sidottu vuosien 2009–2013 tuntikiintiöihin. Koska Kauniaisten opiston volyymi on kasvanut tuosta ajasta merkittävästi, valtionosuus kattaa nykyisestä tuntimäärästä vain noin puolet (n. 4 100 h / 8 100 h). Tämä nostaa kaupungin omarahoitusosuutta suhteessa verrokkeihin.

Kaupungin strategian (Talouden vastuullinen tasapainottaminen) mukaisesti kansalaisopiston toiminnalle esitetään asetettavaksi seuraavat taloudelliset tavoitteet ja toimenpiteet:

- Sopeutustavoite: Asukaskohtaiset nettokustannukset lasketaan nykyisestä 44 eurosta 35 euroon. Tämä tarkoittaa kaupungin nettokustannusten laskemista noin 20 prosentilla (noin 90 000 euron rakenteellinen säästö).
- Keinot: Kustannustason lasku toteutetaan FCG:n raportin suositusten mukaisesti ensisijaisesti kurssitarjontaa optimoimalla ja maksujen kohdennetuilla korotuksilla, kaupungin matalan kynnyksen hyvinvointipalveluita vaarantamatta.
- Siirtymäaika: Sopeutus toteutetaan hallitusti kolmen vuoden siirtymäajalla 2026–2028.

Kaupunginjohtaja Christoffer Masar:

Kaupunginhallitus päättää:

1. Merkitä tiedoksi Finnish Consulting Group Oy:n (FCG) laatiman tuotantotapa-analyysin kansalaisopiston toiminnasta.
2. Linjata, että kansalaisopiston toiminta jatketaan kaupungin omana tuotantona.
3. Asettaa kansalaisopiston toiminnalle taloudellisen sopeutustavoitteen, jolla asukaskohtaiset nettokustannukset lasketaan nykyisestä 44 eurosta 35 euroon (noin 90 000 euron rakenteellinen säästö) taloussuunnitelmakaudella 2026–2028.
4. Velvoittaa sivistys- ja hyvinvoinnin toimialan toteuttamaan sopeutuksen FCG:n raportin tunnistamien kehittämiskohteiden mukaisesti muun muassa kurssitarjonnan optimoinnilla ja kurssimaksujen kohdennetuilla korotuksilla.
5. Edellyttää, että sopeutustoimenpiteet toteutetaan hallitulla kolmen vuoden siirtymäajalla vaarantamatta kaupungin strategian mukaisia matalan kynnyksen harrastus- ja hyvinvointipalveluita.
6. Käydä tässä kokouksessa erillisen lähetekeskustelun kansalaisopiston tulevista tilaratkaisuista jatkovalmistelun pohjaksi.

Päätös:

Liitteet:

EI JULKAISTA - Kansalaisopiston tuotantotapaselvitys

Oheismateriaali:

EI JULKAISTA - Kauniaisten kansalaisopisto – kuntalaiskyselyn tulokset